

การเงินระหว่างประเทศ (International Finance)

ตลาดเงินตราต่างประเทศ (Foreign Exchange Market)

- ความหมายของตลาดเงินตราต่างประเทศ
- หน้าที่ตลาดแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
- ตลาดซื้อขายเงินตราต่างประเทศแบบทันที (Spot Market) และตลาดล่วงหน้า (Forward Market)
- อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
- ระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
- ดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ

ตลาดเงินตราต่างประเทศ (Foreign Exchange Market)

- ตลาดเงินตราต่างประเทศ (foreign exchange market) หมายถึง สถานที่/กิจกรรม การซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ โดยแลกเปลี่ยนจากเงินตราสกุลหนึ่งไปเป็นเงินตราอีกสกุลหนึ่งตามอัตราแลกเปลี่ยนที่กำหนด
- ตลาดเงินตราต่างประเทศ ให้ความสะดวกในการลงทุนระหว่างประเทศและการค้าระหว่างประเทศ ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พ่อค้าส่งออกและนำเข้า นักท่องเที่ยว นักธุรกิจ นักลงทุน เป็นต้น
- ตลาดเงินตราต่างประเทศเป็นแหล่งสะสมเงินตราสกุลต่าง ๆ ไว้เป็นทุนสำรองหมุนเวียนโดยทั่วไป สถาบันที่ทำหน้าที่เป็นตลาดเงินตราต่างประเทศ

หน้าที่ตลาดแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

1. การโอนอำนาจซื้อ หรือโอนเงินตราต่างประเทศ

ตลาดเงินตราต่างประเทศจะทำหน้าที่โอนอำนาจซื้อหรือโอนเงินตราต่างประเทศทำการหักล้างบัญชีระหว่างธนาคารในประเทศกับธนาคารตัวแทนในต่างประเทศ

2. การอำนวยความสะดวกในการให้สินเชื่อ

ทำให้การค้าระหว่างประเทศขยายตัวได้มาก เพิ่มความมั่นใจให้กับพ่อค้าส่งออก และนำเข้า โดยธนาคารเป็นหลักประกันในการชำระหนี้ระหว่างประเทศ

3. ลดความเสี่ยงเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยน

ตลาดเงินตราต่างประเทศจะเข้ามาทำหน้าที่ลดความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน โดยการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าใน **Forward market**

ตลาดแบบทันที (Spot Market) และ ตลาดล่วงหน้า (Forward Market)

- ตลาดซื้อขายเงินตราต่างประเทศแบบทันที (Spot Market)

ทำการธุรกรรมการเงิน หรือการแลกเปลี่ยนสกุลเงินในตลาด โดยสามารถแลกเปลี่ยนสกุลเงินได้ตามราคาปัจจุบัน

อัตราแลกเปลี่ยนที่ใช้คือ **อัตราแลกเปลี่ยนทันที (Spot Rate)**

- ตลาดซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า (Forward Market)

ผู้ซื้อและผู้ขายยินดีที่จะซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศในอนาคต ตามอัตราแลกเปลี่ยนที่ตกลงกันไว้

อัตราแลกเปลี่ยนที่ตกลงกันในตลาดล่วงหน้าเรียกว่า **อัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า (Forward Rate)**

ตลาดล่วงหน้ามีประโยชน์ทำให้ผู้ซื้อ ผู้ขาย เงินตราต่างประเทศลดความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยน

อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Foreign Exchange Rate)

- อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Foreign Exchange Rate) หมายถึง ราคาของเงินตราต่างประเทศ 1 หน่วยคิดเทียบกับเงินตราอีกสกุลหนึ่ง เช่น เงิน 1 ดอลลาร์ มีค่าเทียบกับเงินบาทเท่ากับ 32 บาท เป็นต้น
- ระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศพิจารณา**เงินตราต่างประเทศเป็นสินค้า**ประเภทหนึ่ง
ราคาถูกกำหนดด้วย อุปสงค์ (Demand) และอุปทาน (Supply) ของเงินตราต่างประเทศ
อุปสงค์ และ อุปทานของเงินตราต่างประเทศ เกิดจากผู้นำสินค้าเข้า (Importer) และผู้ส่งออกสินค้า (Exporter) ซึ่งทำการค้าระหว่างประเทศเป็นสำคัญ

อุปสงค์ของเงินตราต่างประเทศ

- อุปสงค์ของเงินตราต่างประเทศ (**Demand for Foreign Exchange**) คือ จำนวนของเงินตราต่างประเทศที่ผู้ซื้อต้องการได้มา ณ ระดับอัตราแลกเปลี่ยนต่าง ๆ ในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง
- ปริมาณเงินตราต่างประเทศที่ผู้ซื้อต้องการซื้อจะแปรผกผันกับระดับอัตราแลกเปลี่ยนของเงินตราสกุลนั้นเสมอ

ปัจจัยกำหนดอุปสงค์ของเงินตราต่างประเทศ

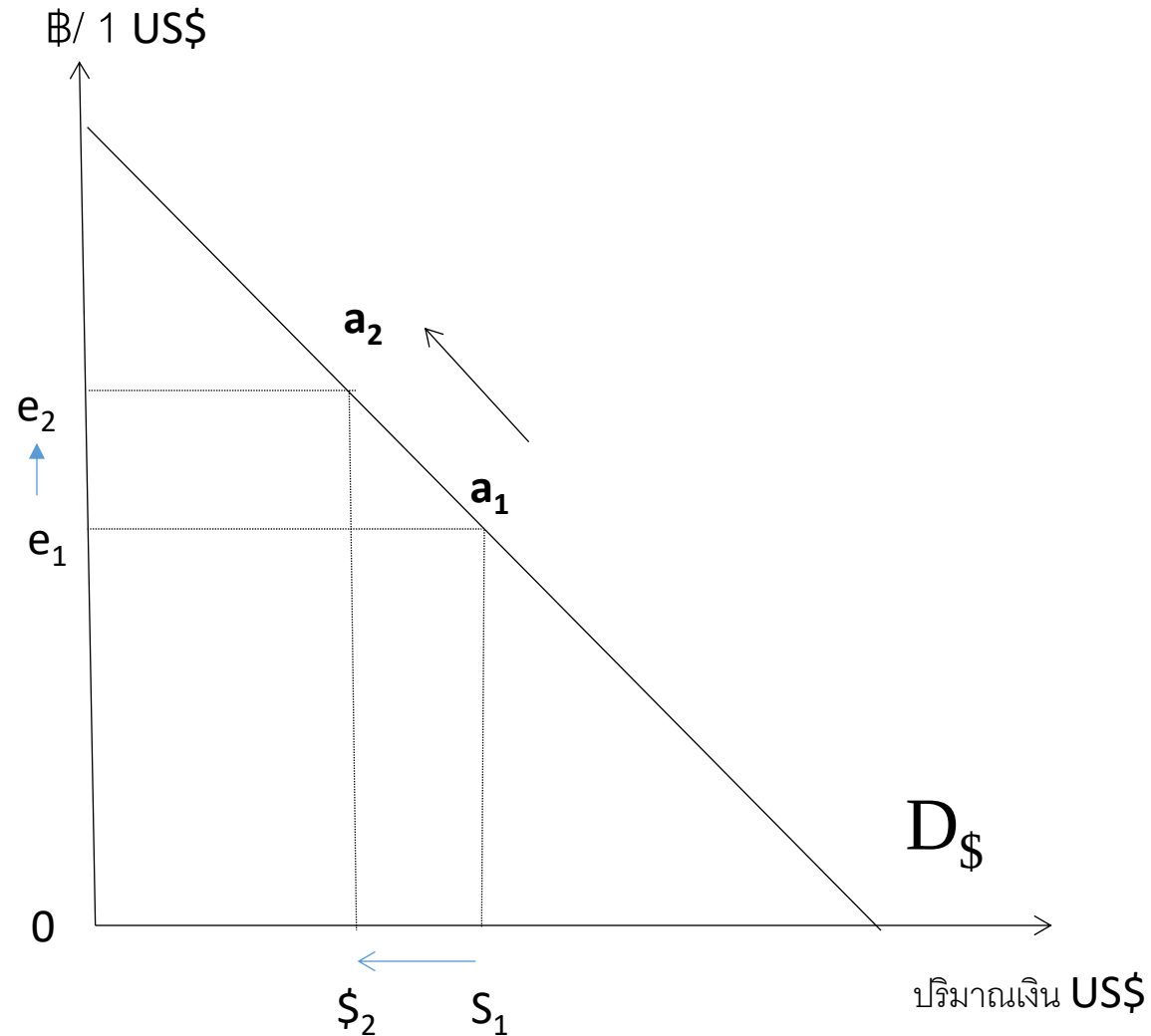
1. อัตราแลกเปลี่ยน
2. รสนิยมของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าภายในประเทศและต่างประเทศ
3. การเปลี่ยนแปลงในอัตราดอกเบี้ยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ
4. รายได้ส่วนบุคคลและรายได้ประชาชาติ
5. ความแตกต่างด้านความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

วัตถุประสงค์ของผู้ที่ต้องการเงินตราต่างประเทศ

- ผู้นำเข้าสินค้า เพื่อชำระหนี้สินค้านำเข้า
- คนที่ต้องใช้ชำระหนี้เงินกู้ต่างประเทศ
- นักท่องเที่ยวที่จะเดินทางท่องเที่ยวไปต่างประเทศ

เส้นอุปสงค์ของเงินดอลลาร์สหรัฐฯ (US\$) ในประเทศไทย

อัตราแลกเปลี่ยน (e):

อุปทานของเงินตราต่างประเทศ

- อุปทานของเงินตราต่างประเทศ (Supply of foreign exchange) ของเงินสกุลใด ๆ ก็คือ จำนวนเงินตราต่างประเทศที่หามาได้ ณ ระดับอัตราแลกเปลี่ยนต่าง ๆ กัน ในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง
- อุปทานของเงินตราต่างประเทศจะแปรผันโดยตรงกับอัตราแลกเปลี่ยน

แหล่งที่มาของอุปทานเงินตราต่างประเทศ

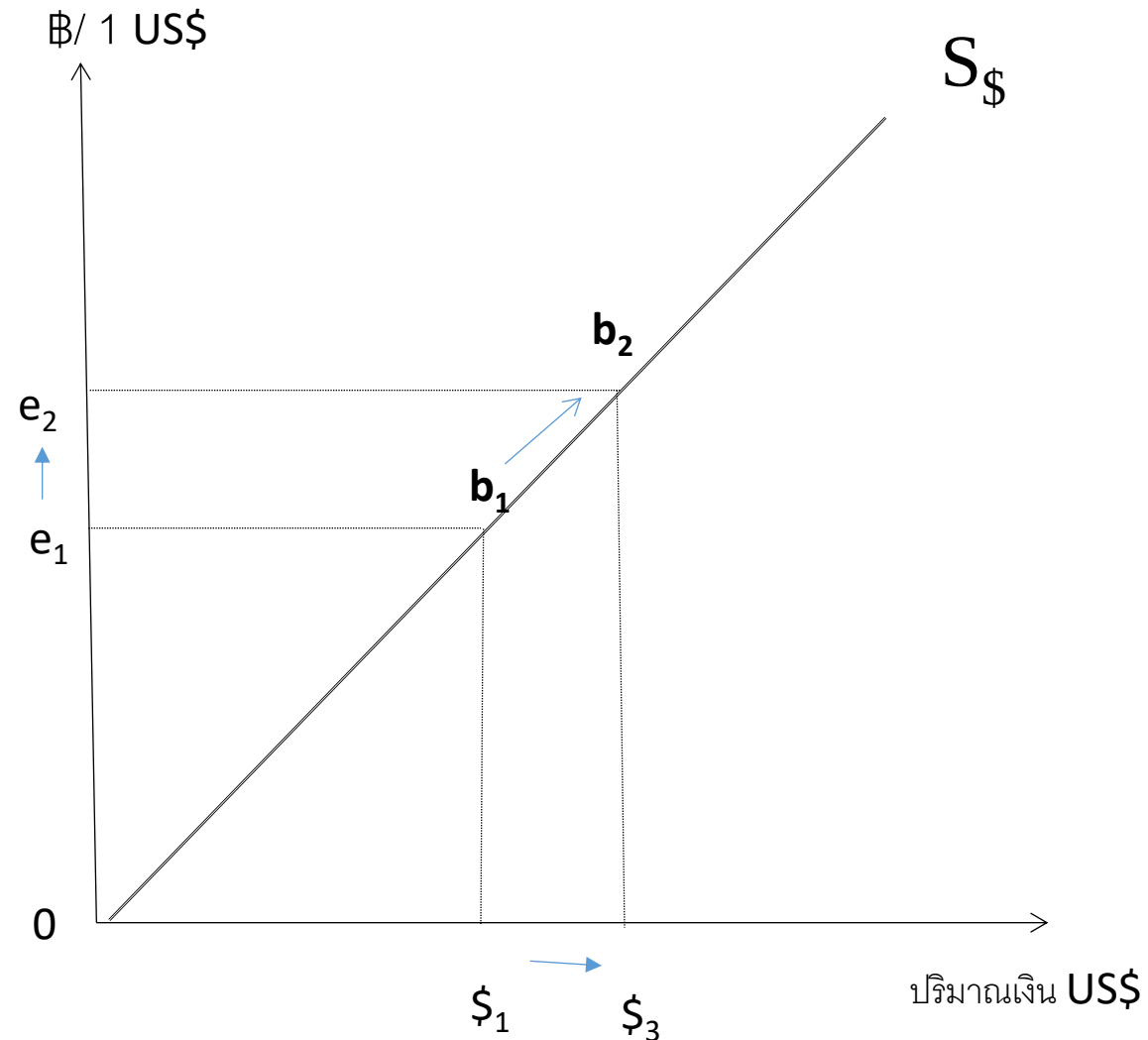
- พ่อค้าส่งออกได้รับการชำระเงินค่าสินค้า
- จากการลงทุนของชาวต่างประเทศ
- จากการกู้ยืมเงินจากต่างประเทศ
- จากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยนั้นๆ

ปัจจัยกำหนดอุปทานของเงินตราต่างประเทศ

1. อัตราแลกเปลี่ยน
2. รสนิยมในการบริโภคสินค้า
3. การเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ
4. ต้นทุนการผลิตโดยเปรียบเทียบ
5. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี
6. บรรยากาศของการส่งเสริมการลงทุน ตลอดจนมาตรการด้านภาษี และการกีดกันทางการค้า
7. รายได้ส่วนบุคคล และรายได้ประชาชาติ ฯลฯ

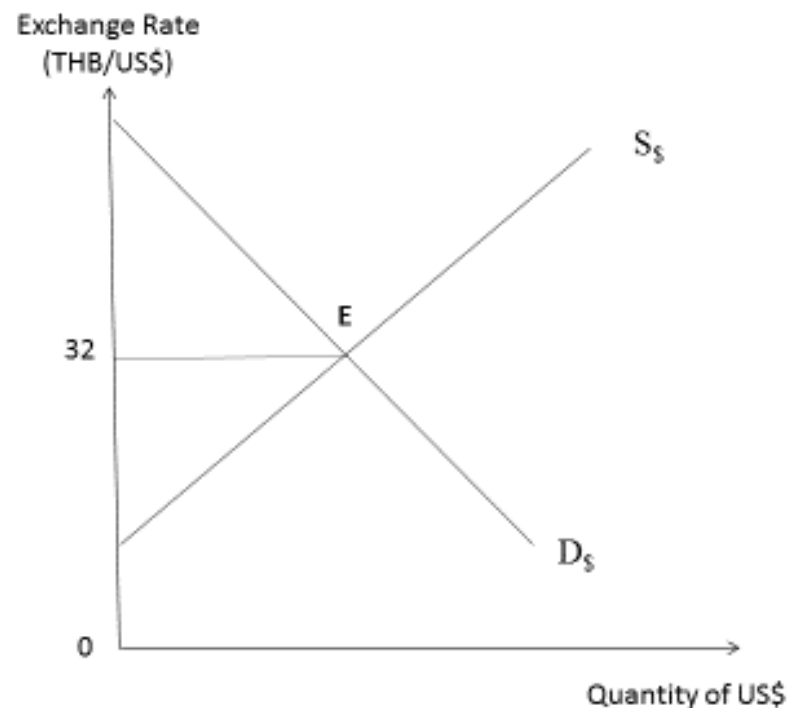
เส้นอุปทานของเงินดอลลาร์สหรัฐ (US\$) ในประเทศไทย

อัตราแลกเปลี่ยน (e):

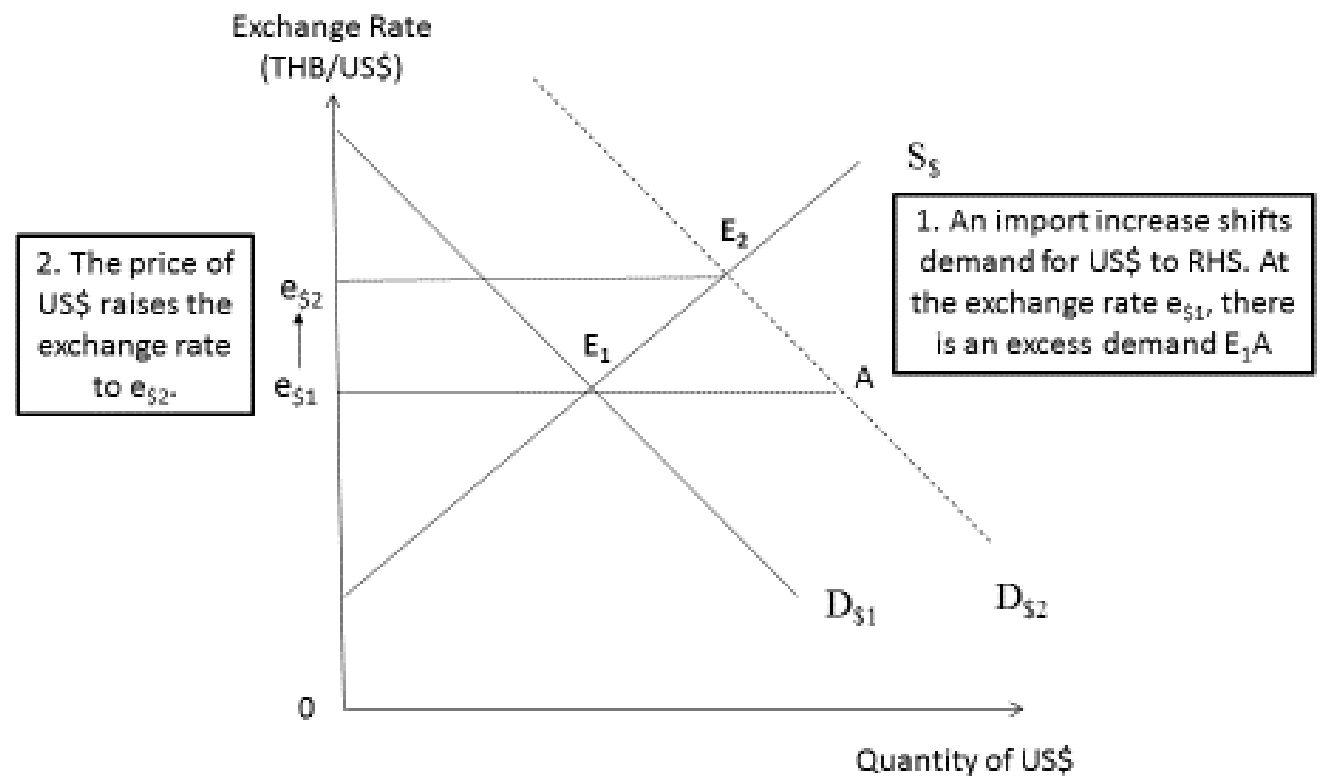
ดุลยภาพของตลาดแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

- สมมติ เงินต่างประเทศคือ เงิน US\$
- ดุลยภาพของตลาดแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ที่จุด E
- อัตราแลกเปลี่ยน (e) ที่ดุลยภาพอยู่ที่ 32 บาท/US\$

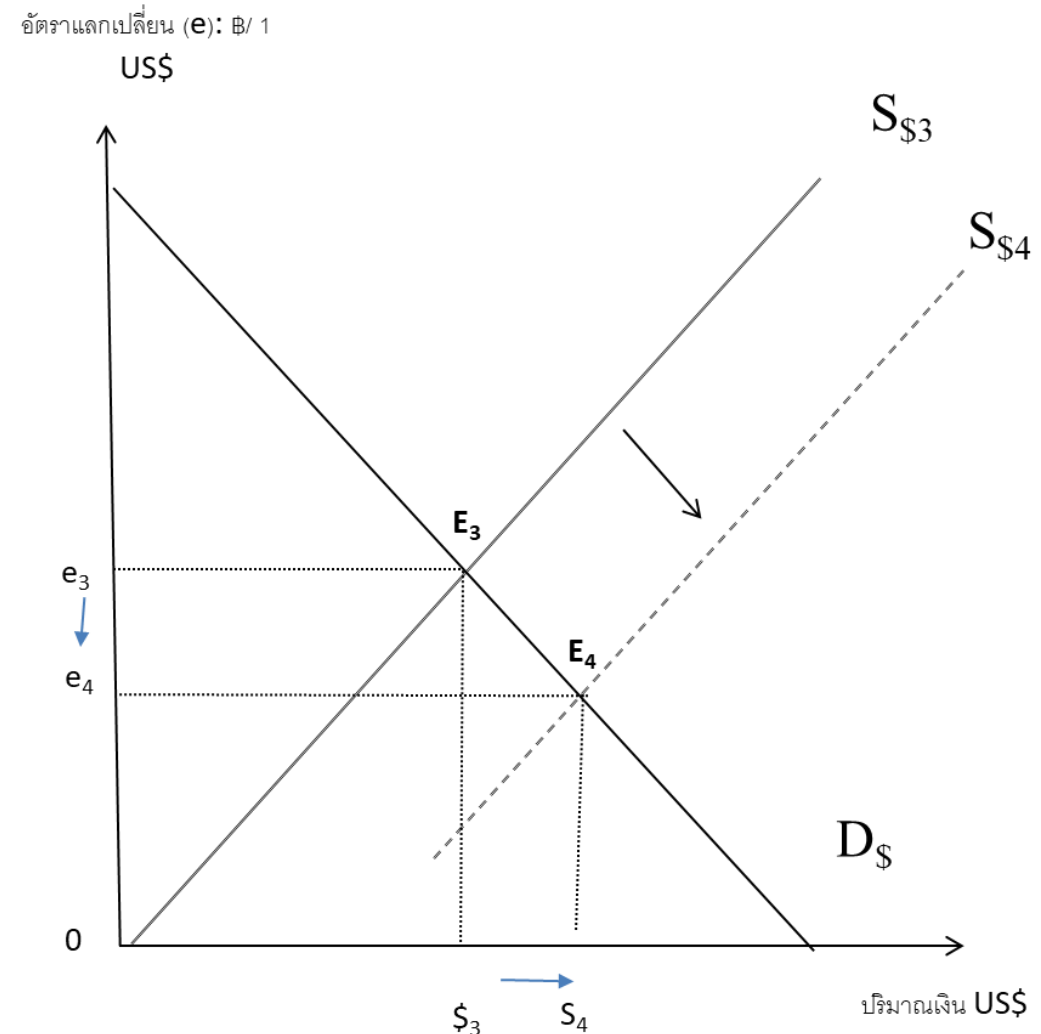
การเปลี่ยนแปลงดุลยภาพของตลาดเงินตราต่างประเทศ

สมมติ เมื่อสินค้านำเข้าเป็นที่นิยมของคนไทย ทำให้ความต้องการเงินต่างประเทศเพิ่มขึ้น $(D_{\$1}) \rightarrow (D_{\$2})$
เกิดอุปสงค์ส่วนเกินในเงินต่างประเทศ
อัตราแลกเปลี่ยนเพิ่มขึ้น (ค่าเงินบาทอ่อนลง) จาก $e_{\$1}$ เป็น $e_{\$2}$
ดุลยภาพตลาดเงิน **US\$** เปลี่ยนจาก E_1 เป็น E_2

การเปลี่ยนแปลงดุลยภาพของตลาดเงินตราต่างประเทศ

สมมติ เมื่อสินค้าสินค้าไทยเป็นที่นิยมของต่างประเทศ ทำให้ความต้องการเงินไทยเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันความอุปทานเงินต่างประเทศเพิ่มขึ้น ($S_{\$3} \rightarrow S_{\$4}$) เกิดอุปทานส่วนเกินในเงินต่างประเทศ อัตราแลกเปลี่ยนลดลง (ค่าเงินบาทแข็งค่าขึ้น) จาก $e_{\$3}$ เป็น $e_{\$4}$ ดุลยภาพตลาดเงิน **US\$** เปลี่ยนจาก E_3 เป็น E_4

ระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

ระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ แบ่งได้ 2 ระบบด้วยกัน

1. ระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ (Fixed Exchange Rate)

- ระบบมาตรฐานทองคำ
- ระบบมาตราปรัวรรตทองคำ

2. ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว (Flexible Exchange Rate) หรือระบบอัตราแลกเปลี่ยนขึ้นลงเสรี

ระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ (Fixed Exchange Rate)

- ระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ (**Fixed Exchange Rate System**) เป็นระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่ทางการกำหนดให้คงที่ระดับหนึ่ง โดยไม่เปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาที่ต้องการ ซึ่งภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบคงที่จะเกิดจากหน่วยเงินตราแต่ละประเทศอิงกับมาตรฐานโลหะที่มีค่า

ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว (Flexible Exchange Rate)

- สำหรับระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวแบบเสรี อัตราแลกเปลี่ยนจะถูกกำหนดโดยกลไกตลาดเป็นหลัก คุณภาพของอัตราแลกเปลี่ยนในระบบนี้จะขึ้นอยู่กับอุปสงค์และอุปทานของเงินตราต่างประเทศ
1. ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวแบบเสรี (Free Float)
 2. ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวลอยตัวภายใต้การจัดการ (Managed Float)

1. ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวแบบเสรี

- สำหรับระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวแบบเสรี อัตราแลกเปลี่ยนจะถูกกำหนดโดยกลไกตลาดเป็นหลัก คุณภาพของอัตราแลกเปลี่ยนในระบบนี้จะขึ้นอยู่กับอุปสงค์และอุปทานของเงินตราต่างประเทศ

2.ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวลอยตัวภายใต้การจัดการ

- ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวแบบมีการจัดการ (Managed Float Regime) กลไกตลาดยังคงมีความสำคัญในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยน แต่ก็เชื่อว่าหากปล่อยให้กลไกตลาดจัดการกับค่าเงินเพียงอย่างเดียวอาจทำให้ค่าเงินมีความผันผวนได้
- ดังนั้นธนาคารกลางจึงต้องเข้าไปแทรกแซงในตลาดเงินตราต่างประเทศบ้าง เพื่อต้องการให้ค่าเงินของประเทศมีเสถียรภาพ

ระบบอัตราแลกเปลี่ยนของไทย

- ปัจจุบันในประเทศไทยใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวแบบมีการจัดการ (Managed Float Regime)
- ตั้งแต่วันที่ 2 กรกฎาคม 2540 เป็นต้นมา ประเทศไทยได้เปลี่ยนมาใช้ ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว (Managed Float Regime)
- ซึ่งค่าเงินบาทเมื่อเทียบกับเงินตราสกุลต่างๆ ถูกกำหนดโดย กลไกตลาดตามอุปสงค์ และอุปทานของตลาดเงินตราในประเทศและต่างประเทศ

ระบบอัตราแลกเปลี่ยนของไทย

- อัตราแลกเปลี่ยน (Exchange Rate) สามารถเปลี่ยนแปลงขึ้นลงได้ตามปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ โดยธนาคารแห่งประเทศไทยจะเข้าซื้อ หรือขายเงินดอลลาร์สหรัฐตามความจำเป็น เพื่อไม่ให้อัตราแลกเปลี่ยนมีความผันผวนมากเกินไปและให้บรรลุเป้าหมายนโยบายเศรษฐกิจ

หน่วยงานดูแล ระบบอัตราแลกเปลี่ยนของไทย

บัญชี

ดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ

ประกอบด้วย

1. ดุลบัญชีเดินสะพัด (Current Account)

- ดุลการค้า (Trade Balance)
- ดุลบริการ รายได้ และเงินโอน (Net Services , Income and Transfer)

2. ดุลบัญชีเงินทุน (Capital and Financial Account)

- ธนาคารแห่งประเทศไทย
- ภาครัฐบาล
- ภาคธนาคาร
- ภาคอื่นๆ

ดุลบัญชีเดินสะพัด (Current Account)

ดุลบัญชีเดินสะพัด แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1) **ดุลการค้า (Trade Balance)** คือ ส่วนต่างมูลค่าของสินค้าออกและสินค้าเข้าของประเทศ

- ผลต่างสุทธิถ้ามีค่าเป็นบวก แสดงว่า มูลค่าสินค้าออก มากกว่ามูลค่าสินค้าเข้า เรียกว่า **ดุลการค้าเกินดุล (Surplus)**
- ผลต่างสุทธิมีค่าติดลบ หมายความว่า มูลค่าการส่งออก น้อยกว่ามูลค่าการนำเข้า เรียกว่า **ดุลการค้าขาดดุล (Deficit)**

ดุลบัญชีเดินสะพัด (Current Account)

2) ดุลบริการ รายได้ และเงินโอน (*Net Services , Income and Transfer*)
ประกอบด้วย

- ค่าระวางและค่าประกันภัยสินค้า
- การเดินทางระหว่างประเทศ
- รายได้จากการลงทุน
- รายจ่ายของรัฐบาลซึ่งไม่รวมอยู่ในรายการอื่น ๆ
- บริการอื่น ๆ
- เงินโอน ที่ผู้รับได้เปล่าไม่ต้องให้สินค้าและบริการแก่ผู้จ่ายเงินเป็นการตอบแทนรายการนี้
มีทั้งเงินโอนของเอกชนและรัฐบาล

ดุลบัญชีเงินทุน (Capital and Financial Account)

ดุลบัญชีเงินทุน (*Capital and Financial Account*)
ประกอบด้วย

- บัญชีเงินทุน (*Capital Account*)
- บัญชีการเงิน (*Financial Account*) แยกเป็น
 - การลงทุนโดยตรง (*Direct Investment*)
 - การลงทุนในหลักทรัพย์ (*Portfolio Investment*)
 - การลงทุนอื่นๆ

สินทรัพย์เงินสำรองระหว่างประเทศ (Reserves Assets) และ เงินทุนสำรองระหว่างประเทศ (International Reserves)

ดุลบัญชีเงินทุน (*Capital and Financial Account*) ประกอบด้วย

- **สินทรัพย์เงินสำรองระหว่างประเทศ** เป็นสินทรัพย์ทางการเงินระหว่างประเทศ ที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงในแต่ละปี ประกอบด้วย
 - ฐานะเงินสำรองในกองทุนการเงินระหว่างประเทศ
 - เงินตราต่างประเทศ
 - ทองคำ
- **สิทธิพิเศษถอนเงิน (*Special Drawing Right: SDRs*)** ซึ่งมีคุณสมบัติคล้ายเงินตราต่างประเทศสามารถใช้ชำระหนี้ระหว่างประเทศได้

สินทรัพย์เงินสำรองระหว่างประเทศ (Reserves Assets) และ เงินทุนสำรองระหว่างประเทศ (International Reserves)

- สินทรัพย์ส่วนใหญ่เป็นเงินตราต่างประเทศ ที่ได้จากการส่งออกสินค้าบริการ หรือ รายได้ เงินโอนจากต่างประเทศ รวมถึงเงินลงทุนจากต่างประเทศ
- เงินตราต่างประเทศจะสูญเสียไป เพื่อการนำเข้าสินค้าและบริการ การจ่ายโอนเงินไปต่างประเทศ รวมทั้งการลงทุนในต่างประเทศ
- สินทรัพย์เงินสำรองระหว่างประเทศในแต่ละปีมีมูลค่าเท่ากับดุลการชำระเงิน ปรากฏในท้ายบัญชีดุลการชำระเงิน

สินทรัพย์เงินสำรองระหว่างประเทศ (Reserves Assets) และ เงินทุนสำรองระหว่างประเทศ (International Reserves)

- ถ้าบัญชีดุลการชำระเงินเกินดุล แสดงว่า
 - รายรับจากต่างประเทศมีมากกว่ารายจ่ายออกต่างประเทศ
 - สินทรัพย์เงินสำรองระหว่างประเทศ จะเพิ่มขึ้น

ในกรณีที่ดุลการชำระเงินขาดดุล แสดงว่า

- รายรับจากต่างประเทศมีน้อยกว่ารายจ่ายออกต่างประเทศ
- สินทรัพย์เงินสำรองระหว่างประเทศ จะลดลง

รายการผิดพลาดคลาดเคลื่อนสุทธิ (Net errors and omissions)

- รายการผิดพลาดคลาดเคลื่อนสุทธิ เป็นส่วนหนึ่งของดุลการชำระเงิน
- รายการนี้เป็นส่วนที่ทำให้ตัวเลขผลรวมของดุลการค้า ดุลบริการ รายได้ ดุลบริการ และบัญชีเงินทุน เท่ากับตัวเลขของการเปลี่ยนแปลงเงินสำรองระหว่างประเทศ (**International reserves**)
- ในทางทฤษฎีตัวเลขของรายการผิดพลาดคลาดเคลื่อนสุทธิควรจะเท่ากับศูนย์ แต่ในทางปฏิบัติ ตัวเลขดังกล่าวจะไม่เท่ากับศูนย์ เนื่องจากสาเหตุ ดังนี้
 1. ในทางปฏิบัติ ช่วงเวลาที่รายการต่าง ๆ เกิดขึ้น และช่วงเวลาที่เงินสำรองระหว่างประเทศเปลี่ยนแปลงอาจจะเกิดขึ้นไม่พร้อมกัน จำเป็นต้องมีรายการผิดพลาดคลาดเคลื่อนสุทธิเป็นตัวช่วยปรับ
 2. การรวบรวมข้อมูลไม่สมบูรณ์